

حقوق مالکیت معنوی منابع دیجیتال الکترونیک دانشگاه علوم پزشکی مازندران

هر گونه کپی و چاپ بدون مجوز و یا ذکر منبع و نویسنده و یا بوجود آورنده اثر چاپی یا غیر چاپی دیجیتال و چند رسانه ای که همان قانون ارجاع می باشد سرقت ادبی محسوب شده و مطابق با قانون مالکیت معنوی اقدام خواهد شد.

اهداف

- ۱- ایجاد انگیزه برای مجریان پژوهشی در راستای خلق و توسعه فناوری های ارزش آفرین، تسهیل توسعه دارایی های فکری با ارزش برای دانشگاه و مجری پژوهشی، تشویق و ارتقای خلاقیت و نوآوری در پژوهشگاه به منظور کسب مزیت اقتصادی.
- ۲- ایجاد درآمد پایدار دانش بنیان برای دانشگاه و کمک به تجاری سازی دستاوردهای محصولات دانش بنیان .
- ۳- فراهم سازی زمینه های توسعه علم و فناوری از طریق ایجاد محیطی مناسب برای شکوفایی خلاقیت و اشاعه و به کارگیری دستاوردهای جدید پژوهشی و فناوری در کشور.
- ۴- نهادینه سازی حقوق مالکیت فکری و تقویت انگیزه مادی و معنوی در افراد جهت فعالیت هرچه بیشتر در عرصه پژوهش و توسعه فناوری و افزایش امکان تجاری سازی دستاوردها در راستای منافع عمومی، ثبت و حفاظت از دارایی های فکری دانشگاه.
- ۵- ارائه چارچوبی شفاف و تبیین حقوق و تعهدات دانشگاه، پدیدآورنده /پدیدآورندگان، حامیان در ارتباط با داراییهای فکری ایجاد شده و در نتیجه کاهش اختلافات در زمینه حقوق مالکیت فکری.
- ۶- آگاه ساختن افرادی که از اعتبارات، تسهیلات و یا امکانات دانشگاه استفاده مینمایند به حقوق مالکیت فکری و به ویژه نحوه پوشش دادن هزینه ها و تقسیم منافع مادی و معنوی حاصل از آن.
- ۷- توسعه مهارت محققان در زمینه درک، تفسیر و تحلیل اطلاعات فنی حقوقی و تجاری پتنت ها (پروانه ثبت اختراعات) و دیگر اسناد مالکیت فکری.
- ۸- استفاده از اطلاعات حاصل از تحلیل اسناد مالکیت فکری برای هدایت و راهبری طرحهای راهبردی تحقیقاتی.

اصول کلی

1. این آئین نامه و ضوابط بر تمام افراد شاغل در دانشگاه (اعم از اعضای هیأت علمی، دانشجویان، کارشناسان و ...) و به طور کلی- هر فردی که از تسهیلات، اعتبارات و امکانات دانشگاه (در راستای انجام فعالیت تحقیقاتی در طی زمان معینی که با دانشگاه همکاری دارد) استفاده نمایند، حاکم میباشد. لازم است همه افراد فوق تعهد نامه ای را مبنی بر قبول و رعایت مفاد این آییننامه و ضوابط امضا کنند.

۲. دانشگاه در نتایج مادی حاصل از هرگونه دارایی فکری که بر اثر فعالیت فردی یا گروهی با استفاده از امکانات، تجهیزات و یا - اعتبارات دانشگاه انجام شود، دارای حق خواهد بود، مگر اینکه در قرارداد شرایط دیگری ذکر شده باشد.

۳. چنانچه پدیدآورنده/پدیدآورندگان ادعا نماید که دارایی فکری، بدون استفاده مؤثر از منابع و امکانات دانشگاه حاصل شده است، در صورت بررسی مدارک و پذیرش ادعای مذکور توسط کمیته مالکیت فکری، دانشگاه به صورت مکتوب اعلام میکند که ادعایی را مبنی بر مالکیت آن دارایی فکری ندارد.

۴. میزان سهم دانشگاه، پدیدآورنده/پدیدآورندگان و حامی و نیز امکان استفاده و بهره برداری آنها از دارایی فکری مورد نظر، مطابق قرارداد همکاری منعقد تعیین می شود. در کارهای گروهی، درصد سهم کلیه افرادی که در ایجاد یک دارایی فکری مشارکت داشته اند باید قبل از ارائه درخواست تقاضای ثبت، به صورت مکتوب مشخص شود. در صورت عدم توافق و در مواردی که درصد سهم هریک از افراد مزبور مشخص نشده باشد، منافع حاصل از آن بصورت مساوی بین آنها تقسیم خواهد شد.

۵. افرادی که فعالیت آنها با استفاده از امکانات، تجهیزات و یا با کمک بودجه دانشگاه، منجر به ایجاد نوعی از دارایی فکری گردد موظفند در اسرع وقت و قبل از هرگونه افشای اطلاعات مربوط برای سایرین و یا اقدام به ثبت و نشر آنها، معاونت پژوهش و فناوری دانشگاه را در جریان قرار داده، اطلاعات مربوط را در اختیار آن واحد قرار دهند و هماهنگی های لازم را به عمل آورند. رعایت این امر در قراردادهای همکاری بین افراد و دانشگاه مورد تأکید قرار میگیرد.

۶. در صورتی که برای پدیدآوردن مالکیت فکری، تجهیزاتی از محل اعتبارات دانشگاه تهیه شده باشد، آن تجهیزات با رعایت مقررات مربوط، مال اختصاصی دانشگاه خواهد بود.

۷. کارکنان دانشگاه و اعضای هیأت علمی منصوب از سوی دانشگاه، جهت انجام سنجش و آزمایش اصالت مالکیت فکری موظف به عدم افشاء اسرار، توصیفات و دادههای مالکیت فکری بوده و ملزم به رعایت جوانب امانت داری در مورد اطلاعات ارائه شده و مربوط به مالکیت فکری توسط طرف قرارداد هستند.

۸. چنانچه تخلف کارکنان و اعضای هیأت علمی منصوب، حسب تشخیص کمیته مالکیت فکری موجب خسارات مادی یا معنوی به دانشگاه شود، دانشگاه میتواند موضوع را از طریق قانونی پیگیری نماید.

۹. ساختن (جعل) داده ها یا نتایجی که مبتنی بر یک پژوهش واقعی نیستند مطابق با قانون مالکیت فکری دانشگاه اقدام نمایند.

۱۰. سیاستگذاری، برنامه ریزی و تصمیم گیری در مورد حقوق مالکیت فکری در دانشگاه باید توسط کمیته مالکیت فکری انجام شود.

۱۱. هر شخصی که مدعی وجود یا مقتضیات یکی از موضوعات مالکیت فکری متناسب با رسالت دانشگاه باشد، میتواند درخواست مشارکت در اثبات، ایجاد، ثبت یا بهره برداری از آن را به معاونت پژوهش و فناوری دانشگاه تقدیم نماید. درخواست شامل تمامی داده ها، توصیفات، ترسیمات، اسناد و مدارک و هرآنچه را که برای دستیابی به ثبت مالکیت فکری لازم است می باشد.

۱۲. در مواردی که حسب تشخیص معاون پژوهش و فناوری، حضور مدعی جهت تبیین و توضیح داده های مربوط به مالکیت فکری ضروری است، باید در محل و زمان تعیین شده حاضر شوند.

۱۳. مدعی پیش از ثبت مالکیت فکری، بدون مجوز کتبی دانشگاه، با هیچ دستگاه اجرائی در معنی ماده ۵ - قانون مدیریت خدمات کشوری یا اشخاص موضوع حقوق خصوصی، هیچ گونه اقدامی جهت مذاکره، انعقاد قرارداد، ثبت، بهره برداری و تجاری سازی در مورد مالکیت فکری انجام نخواهد داد؛ در غیر این صورت و همچنین در مواردی که به علت تقصیر مدعی، اقدام به انتشار یا ارائه ی مطالب علمی مربوط به مالکیت فکری شود، دانشگاه، مالک و دارنده ی مالکیت فکری مورد ادعا گردیده و حق تقدیم اظهارنامه و ثبت مالکیت فکری به نام دانشگاه را به مرجع صلاحیت دار خواهد داشت در غیر اینصورت دانشگاه میتواند موضوع را از طریق قانونی پیگیری نماید.

۱۴. دانشگاه با بهره گیری از نیروی انسانی و تجهیزات موجود یا قابل تدارک، وجود یا عدم شرایط ماهوی مالکیت فکری را مورد سنجش و ارزیابی قرارداده، در فرض وجود قابلیت های ثبت آن، شرایط اساسی را در آن ایجاد و فراهم می نماید.

۱۵. در صورتی که مالکیت فکری مورد ادعا، واجد اصالت نبوده یا در زمره ی موارد خارج از حیطه ی حمایت باشد، به شیوه ی مناسب و ضمن تبیین آن، نتیجه را در فوریتی متعارف به آگاهی مدعی میرساند.

۱۷. دانشگاه در موضوعات مالکیت فکری پدیدآمده، ممکن است برحسب مورد پدیدآورنده، شریک، مالک یا بهره بردار از حقوق باشد. در هر حال در قراردادهای تنظیمی مالکیت فکری باید عنوان دانشگاه در مالکیت فکری معلوم باشد.

۱۸. در مواردی که مالکیت فکری بین دانشگاه و شخص دیگر مشترک است، در صورت ثبت و صدور گواهینامه ی مربوط از سوی مرجع صلاحیت دار، مالکیت فکری، مال مشاع دانشگاه و شخص دیگر بوده و حقوق مادی و معنوی ناشی از آن توسط کمیته مالکیت فکری خواهد بود؛ تصرفات حقوقی یا مادی طرفین در مالکیت فکری، براساس گواهینامه، تابع قواعد مربوط به مال مشاع و عقد شرکت مدنی خواهد بود.

۱۹. سود قابل تقسیم ناشی از مالکیت فکری پس از کسر اعتبارات هزینه شده به تأیید امور مالی دانشگاه، موافق قرارداد بین دانشگاه و ذینفع تقسیم میگردد.

۲۰. در صورت ثبت هریک از طبقات مالکیت فکری که نتیجه ی اشتراک دانشگاه با شخص یا اشخاص دیگر در بوجود آمدن آن یا ثمره ی بهره گیری از نیروی انسانی یا تجهیزات یا تأمین مالی دانشگاه میباشد، دانشگاه با شخص یا اشخاص دیگر برحسب مورد، پدید آورنده ی مشترک آن یا مالک یا بهره بردار انحصاری یا غیرانحصاری حقوق ناشی از مالکیت فکری خواهد بود.

۲۱. در صورت ثبت نشدن مالکیت فکری، چنانچه نتایج بدست آمده به صورت یک اثر علمی قابل عرضه باشد، عرضه ی آن همواره باید با تبیین کامل نقش دانشگاه در پدید آمدن آن اثر باشد.

۲۲. به منظور تبیین حقوق دانشگاه، پیش از اقدام در آن موارد، قراردادی متناسب با هریک موضوعات با طرف دیگر منعقد شده و نتیجه از سوی معاون پژوهش و فناوری به کمیته مالکیت فکری اطلاع داده میشود.

۲۳. کارکنان دانشگاه و اعضای هیأت علمی منصوب از سوی آن جهت انجام سنجش و آزمایش اصالت مالکیت فکری، موظف به عدم افشاء اسرار، توصیفات و داده های مالکیت فکری بوده و ملزم به رعایت جوانب امانت داری در مورد اطلاعات ارائه شده و مربوط به مالکیت فکری توسط طرف قرارداد هستند.

۲۴. تخلف یا تقصیر مدعی مانع دادخواهی دانشگاه در دادگاه، در جبران تمام ضرر و زیان های مادی و معنوی و همچنین منافع تقویت شده و احتمالی دانشگاه نخواهد بود.

۲۵. اعضا، کارشناسان و اشخاصی که در کمیته مالکیت فکری به دادههای مربوط به مالکیت فکری دسترسی مییابند، نیز مشمول حکم این ماده خواهند بود؛ در صورت ادعای تخلف یکی از اعضا، کمیته بدون حضور و رأی آن عضو، به موضوع رسیدگی می نماید؛ در صورت ثبوت تخلف، از عضویت در کمیته منعزل و ذینفع میتواند علیه او در دادگاه صلاحیتدار دادخواهی نماید.

۲۶. ارزیابی و سنجش علمی مالکیت فکری مورد ادعا ممکن است توسط اعضای هیأت علمی دانشگاه یا با ارجاع به سایر مراجع صلاحیتدار انجام شود.

۲۷. پیش از تصدیق اصالت مالکیت فکری در کمیته مالکیت فکری، اقدام به ثبت، هزینه و بهره برداری از مالکیت فکری خواهد شد.

۲۸. در صورت صدور پروانه بهره برداری، انعقاد قرارداد و حصول عوایدی از آن محل، پیش از تقسیم سود حاصل، تمامی هزینه های مترتب بر فرایند ثبت مالکیت فکری با ارائه ی اسناد مالی مربوط به آن از سوی امور مالی دانشگاه، از محل عواید حاصل از مالکیت فکری کسر شده، به حساب دانشگاه پرداخت خواهد شد.

حقوق مالکیت معنوی منابع دیجیتال بین‌المللی

در دوران دیجیتال، حقوق مالکیت معنوی حقوق بشر تحت ماده 1 پروتکل اول کنوانسیون اروپایی حقوق بشر قرار گرفته است. دارایی فکری یک ارزش فرهنگی مهم جهانی و دارایی اقتصادی است و کم رنگ شدن حقوق مالکیت معنوی تأثیر منفی بر همه مردم دنیا دارد.

طبق ماده 10 کنوانسیون جرایم سایبری، کشورهای عضو باید اقدامات قانونی را برای ایجاد نقض حقوق مالکیت معنوی به عنوان جرایم جنایی تحت قوانین داخلی اعمال کنند.

لازم است توجه ویژه‌ای به اپراتورهای شبکه‌های اجتماعی و سیستم عامل‌های مبتنی بر اینترنت با محتوای تولید شده توسط کاربر باشد که از محتوای غیرقانونی ارسال شده در سایت‌هایشان سود می‌برد. حقوق مالکیت معنوی باید مورد احترام قرار گیرد.

نویسندگان آثار خلاق باید حق استفاده از پتانسیل اینترنت را داشته باشند. اغلب مزایای اصلی از انتشار آثار در اینترنت به چندین شرکت بزرگ اینترنتی متصل می‌شود، در حالی که نویسندگان، هنرمندان و سایر صاحبان حقوق دیگر درآمد خود را از دست می‌دهند.